

ISSN 1643-0050
magazyn

OTORYNO-
LARYNGOLOGICZNY

PROGRAM

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

RhinoForum2014

Warsaw, 5-6 December 2014

RYNOLOGIA POLSKA
STOWARZYSZENIE

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

Drogie Koleżanki, Szanowni Koledzy,

witam bardzo serdecznie wszystkich wykładawców RhinoForum 2014 i dziękuję Państwu za okazaną życzliwość – nam organizatorom oraz naszym gościom, uczestnikom konferencji. W pełni doceniam fakt, że praca, którą podjęliście się wykonać, wynika z potrzeby dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem, ale jednocześnie odbywa się kosztem Państwa prywatnego czasu.

Witam niezwykle serdecznie wszystkich uczestników RhinoForum 2014. Tegoroczne spotkanie ma szczególny charakter, albowiem odbywa się w 30. rocznicę opublikowania i wdrożenia do powszechnej praktyki chirurgii endoskopowej zatok przynosowych. Faktem jest, że wraz z wdrożeniem tej techniki operacyjnej nastąpił niebywały rozwój rynologii, która wcześniej była traktowana trochę jak Kopciuszek wobec swoich siostr – otologii i laryngologii.

RhinoForum 2014 jest organizowane od 12 lat w Warszawie i cieszy się przez te lata wielkim zainteresowaniem. Z tego powodu jako organizatorzy dokładamy wszelkich starań, aby każdego roku była to konferencja interesująca i nowatorska. Aktualnie w pewien sposób wyodrębnia się już rynologia dziecięca, która zaczyna żyć własnym życiem, czy też seminarium na temat zespołu obturacyjnych bezdechów podczas snu, które zyskuje coraz większe zainteresowanie.

Mam nadzieję, że i w tym roku będą Państwo w pełni usatysfakcjonowani realizacją programu RhinoForum oraz że spotkamy się również za rok na Rhino Forum 2015, które odbędzie się w dniach 27–28 listopada 2015 r. w Warszawie.

Łączę wyrazu szacunku

Antoni Krzeski

prof. Antoni Krzeski

przewodniczący Komitetu Naukowego

Warszawa, grudzień 2014

RhinoForum2014

Warsaw, 5-6 December 2014

Dear colleagues,

A warm welcome to all RhinoForum 2014 lecturers. Thank you for the kindness you have shown to us, the organizers, and our guests, conference attendees. The job you have undertaken involves sharing your knowledge and experience with others, but it also means less leisure time.

I would also like to welcome all RhinoForum 2014 participants. This year's conference is a special event, as it marks the 30th anniversary of the publication of endoscopic sinus surgery guidelines and their implementation in clinical practice. The above marks the development of rhinology as an individual discipline, and not just a "poor relation" of otology and laryngology.

RhinoForum has been organized for 12 years in Warsaw and always enjoyed a lot interest. Therefore, as its organizers, we try to make each year's conference varied and innovative. Currently the Pediatric Rhinology section and seminar on obstructive sleep apnea have gained in prominence.

I hope that this year's RhinoForum will also meet your expectations and that we will meet again at RhinoForum 2015 (27-28 November 2015, Warsaw).

Kind regards,

Antoni Krzeski

Prof. Antoni Krzeski
President of RhinoForum 2014

Warsaw, December 2014

RhinoForum2014

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

Organizatorzy:

KLINIKA OTORYNOLARYNGOLOGII
WYDZIAŁ LEKARSKO-DENTYSTYCZNY
WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

kierownik

– prof. dr hab. med. Antoni Krzeski

RYNOLOGIA POLSKA

S T O W A R Z Y S Z E N I E

prezes

– prof. dr hab. med. Antoni Krzeski
(Warszawa)

SEKCYJA RYNOLOGII i CHIRURGII
PLASTYCZNEJ TWARZY
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
OTORYNOLARYNGOLOGÓW
– CHIRURGÓW GŁOWY i SZYI

przewodniczący

– prof. dr hab. med. Paweł Stręk
(Kraków)

Organizers:

DEPARTMENT of OTORHINOLARYNGOLOGY
FACULTY of MEDICINE and DENTISTRY
WARSAW MEDICAL UNIVERSITY

Head

– prof. Antoni Krzeski, MD, PhD

POLISH RHINOLOGY

S O C I E T Y

President

– prof. Antoni Krzeski, MD, PhD (Warsaw)

SECTION OF RHINOLOGY AND FACIAL
PLASTIC SURGERY
– POLISH OTORHINOLARYNGOLOGY –
– HEAD AND NECK SURGERY SOCIETY

President

– prof. Paweł Stręk, MD, PhD
(Kraków)

MIEJSCE OBRAD:

SOUND GARDEN HOTEL, Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 18
tel. (+48) 22 279 14 00

VENUE:

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

RYNOLOGIA POLSKA

S T O W A R Z Y S Z E N I E

POLISH RHINOLOGY

S O C I E T Y

Zarząd / Board:

kadencja
2011-2014

– prof. dr hab. med. Antoni Krzeski – prezes / president

– dr med. Marcin Straburzyński

– dr med. Anna Tuszyńska

Adres do korespondencji / Address:

ul. Hoża 37, lok. 5
00-681 Warszawa

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

SEKCJA RYNOLOGII i CHIRURGII PLASTYCZNEJ TWARZY POLSKIEGO TOWARZYSTWA OTORINOLARYNGOLOGÓW – CHIRURGÓW GŁOWY i SZYI

Zarząd / Board:

kadencja
2014–2016

- **prof. dr hab. med. Paweł Stręk** – przewodniczący
- **dr med. Eliza Brożek-Mądry** – sekretarz

Członkowie / Members:

- **prof. dr hab. med. Antoni Krzeski**
- **prof. dr hab. med. Maciej Misiołek**
- **dr hab. med. Bożena Skotnicka**

Adres do korespondencji / Address:

Klinika i Katedra Otolaryngologii CM UJ
ul. Śniadeckich 2
31-501 Kraków

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

KOMITET NAUKOWY / SCIENTIFIC COMMITTEE:

Przewodniczący / President – **prof. dr hab. med. ANTONI KRZESKI**

Członkowie / Board Members:

- **prof. Ewa Bernatowska** (Warszawa)
- **prof. Wojciech Golusiński** (Poznań)
- **prof. Elżbieta Hassmann-Poznańska** (Białystok)
- **prof. Marek Kulus** (Warszawa)
- **prof. Maciej Misiołek** (Zabrze)
- **prof. Paweł Stręk** (Kraków)
- **prof. Ewa Olszewska** (Białystok)
- **dr hab. med. Bożena Skotnicka** (Białystok)
- **dr med. Wojciech Kukwa** (Warszawa)

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

KOMITET ORGANIZACYJNY / ORGANIZING COMMITTEE:

Przewodniczący / President – **prof. dr hab. med. ANTONI KRZESKI**

Członkowie / Board Members:

– dr med. Marcin Straburzyński

– dr med. Eliza Brożek-Mądry

– dr med. Anna Tuszyńska

oraz

– dr med. Wojciech Kukwa

– dr med. Mirosław Szczepański

– dr Zuzanna Gronkiewicz

– dr Ewa Migacz

– dr Michał Piotrkowicz

– dr Joanna Wrońska

– p. Emilia Straburzyńska

oraz

studenci Koła Naukowego

Kliniki Otorynolaryngologii

Wydziału Lekarsko-Dentystycznego

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Przewodniczący – kol. Mikołaj Stachurski

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

LISTA WYKŁADOWCÓW ZAGRANICZNYCH / INVITED SPEAKERS:

Prof. Robson Capasso (USA)	Otolaryngology and Head and Neck Surgery at Stanford University School of Medicine
Prof. Tilman Keck (Austria)	Institute of Experimental and Clinical Pharmacology Medical University of Graz
Prof. David W. Kennedy (USA)	Department of Otorhinolaryngology-Head and Neck Surgery, University of Pennsylvania Medical Center
Prof. Valerie J. Lund (UK)	Royal National Throat, Nose and Ear Hospital
Prof. Ron Mitchell (USA)	UT Southwestern and Children's Medical Center Dallas
Prof. Kevin Pereira (USA)	University of Maryland School of Medicine
Prof. Gerhard Rettinger (Germany)	Ärztlicher Direktor der Hals-Nasen-Ohren-Klinik Universitätsklinikum Ulm
Prof. Heinz Stammberger (Austria)	Department of General ORL, H&NS of the Medical University of Graz
Prof. Patrizio Tatti (Italy)	Department of Endocrinology and Diabetes, ASL RMH, Roma
Prof. Simion J. Zinreich (USA)	Radiology, and Otorhinolaryngology Head and Neck Surgery The Johns Hopkins Medical Institutions
Dr. Bhik Kotecha (UK)	The Royal National Throat, Nose and Ear Hospital, London
Dr. Gerlind Schneider (Germany)	Klinik für Hals-, Nasen- und Ohrenheilkunde Universitätsklinikum Jena

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 Grudnia 2014

LISTA POLSKICH WYKŁADOWCÓW / POLISH INVITED SPEAKERS:

Prof. dr hab. med. Ewa Bernatowska	Klinika Immunologii, Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” w Warszawie
Prof. dr hab. med. Wojciech Golusiński	Klinika Chirurgii Głowy i Szyi i Onkologii Laryngologicznej Wielkopolskie Centrum Onkologii w Poznaniu
Prof. dr hab. med. Paweł Górski	Klinika Pneumonologii i Alergologii Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Prof. dr hab. med. Elżbieta Hassmann-Poznańska	Klinika Otolaryngologii Dziecięcej Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
Prof. dr hab. med. Marek Kulus	Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku Dziecięcego Warszawski Uniwersytet Medyczny
Prof. dr hab. med. Antoni Krzeski	Klinika Otorynolaryngologii Wydział Lekarsko-Dentystyczny Warszawski Uniwersytet Medyczny
Prof. dr hab. med. Adam Maciejewski	Klinika Chirurgii Onkologicznej i Rekonstrukcyjnej, Centrum Onkologii w Gliwicach
Prof. dr hab. med. Maciej Misiołek	Katedra i Oddział Kliniczny Otorynolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej w Zabrze
Prof. dr hab. med. Ewa Olszewska	Klinika Otolaryngologii Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
Prof. dr hab. med. Jurek Olszewski	Klinika Otolaryngologii, Onkologii Laryngologicznej, Audiologii i Foniatrii, Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Prof. dr hab. med. Piotr Pruszczyk	Klinika Chorób Wewnętrznych i Kardiologii Warszawski Uniwersytet Medyczny
Prof. dr hab. med. Paweł Stręk	Klinika i Katedra Otolaryngologii, Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

**Dr hab. med. Jolanta
Kostrzewa-Janicka**

Katedra i Klinika Protetyki,
Wydział Lekarsko-Dentystyczny
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Dr hab. med. Bożena Skotnicka

Klinika Otolaryngologii Dziecięcej
Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Dr hab. med. Andrzej Sieńkiewicz

Klinika Otolaryngologii
Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Dr hab. med. Jarosław Szydlowski

Szpital Kliniczny im. Karola Jonschera
Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

Dr hab. med. Agnieszka Trojanowska

I Zakład Radiologii Lekarskiej
Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Dr med. Paweł Golusiński

Klinika Chirurgii Głowy i Szyi
i Onkologii Laryngologicznej
Wielkopolskie Centrum Onkologii w Poznaniu

Dr med. Katarzyna Grzela

Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku
Dziecięcego Warszawski Uniwersytet Medyczny

Dr med. Krzysztof Dalke

Oddział Otolaryngologiczny, Regionalny Szpital
Specjalistyczny w Grudziądzu

Dr med. Marta Krawiec

Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku
Dziecięcego Warszawski Uniwersytet Medyczny

Dr med. Agnieszka Krauze

Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku
Dziecięcego Warszawski Uniwersytet Medyczny

Dr med. Wojciech Kukwa

Klinika Otorynolaryngologii
Wydział Lekarsko-Dentystyczny
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Dr med. Józef Mierzwiński

Oddział Otolaryngologii
Wojewódzki Szpital Dziecięcy w Bydgoszczy

Dr med. Jarosław Miłośki

Klinika Otolaryngologii,
Onkologii Laryngologicznej, Audiologii
i Foniatrii Uniwersytet Medyczny w Łodzi

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

LISTA POLSKICH WYKŁADOWCÓW / POLISH INVITED SPEAKERS cd. / cont.

Dr med. Danuta Nikratowicz	Katedra Okulistyki i Klinika Okulistyczna Uniwersytet Medyczny w Poznaniu
Dr med. Małgorzata Pac	Klinika Immunologii, Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” w Warszawie
Dr med. Hanna Pawlik	Katedra Okulistyki i Klinika Okulistyczna Uniwersytet Medyczny w Poznaniu
Dr med. Jakub Pazdrowski	Klinika Chirurgii Głowy, Szyi i Onkologii Laryngologicznej Wielkopolskie Centrum Onkologii
Dr med. Michał Wieloch	Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. Józefa Strusia w Poznaniu
Dr med. Beata Wolska-Kuśnierz	Klinika Immunologii, Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” w Warszawie
Dr med. Wioletta Zagórska	Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieków Dziecięcego Warszawski Uniwersytet Medyczny
Dr med. Anna Zawadzka-Krajewska	Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieków Dziecięcego Warszawski Uniwersytet Medyczny
Dr Zuzanna Gronkiewicz	Klinika Otorynolaryngologii Wydział Lekarsko-Dentystyczny Warszawski Uniwersytet Medyczny

RhinoForum2014

Warszawa, 5-6 grudnia 2014

LAUREACI ARTIFEX RHINOLOGIAE POLONICAE

Prof. Grzegorz JANCZEWSKI – Polska (2003)

Prof. Eugene B. KERN – USA (2003)

Prof. Valerie J. LUND – W. Brytania (2003)

Prof. Heinz STAMMBERGER – Austria (2003)

Prof. Benoît LENGELÉ – Belgia (2007)

Dr John F. PALLANCH – USA (2007)

Prof. Gilbert J. NOLST TRENITÉ – Holandia (2008)

Prof. Maria SIEMIONOW – USA (2011)

LAUREACI ARTIFEX RHINOLOGIAE POLONICAE 2014

Prof. David W. KENNEDY – USA

Prof. Adam MACIEJEWSKI – Polska

Prof. Gerhard RETTINGER – Niemcy

Prof. Simion J. ZINREICH – USA

AMICUS RHINOLOGIAE POLONICAE

prof. Peter A. ADAMSON (Kanada)
prof. Cuneyt M. ALPER (USA)
dr Bernard ARNOUX (Francja)
prof. Claus BACHERT (Belgia)
dr Timothy BEALE (W. Brytania)
prof. Manuel BERNAL-SPREKELSEN (Hiszpania)
prof. Ewa BERNATOWSKA (Polska)
prof. Stanisław BETLEJEWSKI (Polska)
prof. Stanisław BIENIŃSKI (Polska)
prof. Robson CAPASSO (USA)
prof. Paul van CAUWENBERGE (Belgia)
prof. Mieczysław CHMIELIK (Polska)
prof. Peter A.R. CLEMENT (Belgia)
dr Monika CZAPSKA (Polska)
dr Berrylin J. FERGUSON (USA)
dr Oren FRIEDMAN (USA)
dr Holger G. GASSNER (Niemcy)
prof. Philippe GEVAERT (Belgia)
prof. Wojciech GOLUSIŃSKI (Polska)
dr Iwona GROMEK (Polska)
prof. Elżbieta HASSMANN-POZNAŃSKA (Polska)
prof. Peter HWANG (USA)
prof. Stacey ISHMAN (USA)
prof. Dariusz JURKIEWICZ (Polska)
dr Bhik KOTTECHA (W. Brytania)
pani Małgorzata KOZŁOWSKA (Polska)
pani Zofia KUCÓWNA (Polska)
prof. Marek KULUS (Polska)
prof. Jerzy KRUSZEWSKI (Polska)
prof. Kurt LEDRACH (Szwajcaria)
dr Meron LEVITATS (USA)
dr Peter J.F.M. LOHUIS (Holandia)
dr Ian MACKAY (W. Brytania)
dr Andrzej MARCINKOWSKI (Polska)
prof. Thomas J. McDONALD (USA)
prof. Leslie MICHAELS (W. Brytania)
dr hab. Wojciech MIKULEWICZ (Polska)
prof. Ron MITCHELL (USA)

prof. Piero NICOLAI (Włochy)
prof. Andrzej OBREBOWSKI (Polska)
dr Kerry D. OLSEN (USA)
prof. Metin ÖNERCI (Turcja)
prof. Wiktor OSIATYŃSKI (Polska)
dr hab. Ewa OSUCH-WÓJCIKIEWICZ (Polska)
dr John F. PALLANCH (USA)
prof. Pietro PALMA (Włochy)
dr James N. PALMER (USA)
prof. Ruby PAWANKAR (Japonia)
pani Elżbieta PENDERECKA (Polska)
prof. Kevin PEREIRA (USA)
prof. Gerhard RETTINGER (Niemcy)
dr Tadeusz ROHOZIŃSKI (Kanada)
dr Julian ROWE JONES (W. Brytania)
dr Glenis SCADDING (W. Brytania)
dr Gerlind SCHNEIDER (Niemcy)
dr Daniel SIMMEN (Szwajcaria)
dr hab. Bożena SKOTNICKA (Polska)
prof. Carl SNYDERMAN (USA)
dr Antonio SOUSA VIEIRA (Portugalia)
prof. Czesław STANKIEWICZ (Polska)
prof. Eberhard STENNERT (Niemcy)
prof. Tomasz STRAHL (Polska)
prof. Andrzej SZCZEKLIK (Polska)
dr Zbigniew ŚWIERCZYŃSKI (Polska)
prof. Bożena TARCHALSKA (Polska)
prof. M. Eugene TARDY (USA)
prof. Patrizio TATTI (Włochy)
dr Regan THOMAS (USA)
prof. Gilbert J. NOLST TRENTÉ (Holandia)
prof. Jan VOKURKA (Czechy)
dr Hadé VUYK (Holandia)
prof. Regina P. WALKER (USA)
prof. Theresa L. WHITESIDE (USA)
dr Ewa WOYDYŁO-OSIATYŃSKA (Polska)
prof. Edward ZAWISZA (Polska)
prof. Thibaut van ZELE (Belgia)

oraz Firmy:

AMICUS RHINOLOGIAE POLONICAE 2014

Prof. Robson Capasso (USA)

Prof. Ron Mitchell (USA)

Prof. Kevin Pereira (USA)

Prof. Patrizio Tatti (Włochy / Italy)

Dr. Bhik Kotecha (W. Brytania / UK)

Dr. Gerlind Schneider (Niemcy / Germany)

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

sala / room SYMPHONY parter / 1st floor

sala / room CONCERTO I piętro / 2nd floor

8.15–8.30 OTWARCIE KONFERENCJI / OPENING CEREMONY*

– *Powitanie* / Welcome address

– prof. Antoni Krzeski

8.30–9.00 WYKŁAD INAUGURACYJNY / KEYNOTE LECTURE*

– *Przeszczep twarzy – nowa nadzieja chirurgii rekonstrukcyjnej*

– Face transplantation – a new hope in reconstructive surgery

– prof. Adam Maciejewski (Polska / Poland)

sala / room ORATORIO I piętro / 2nd floor

11.30–19.00 RHINOPLASTY MASTERCLASS

→ Patrz załączony program

→ See enclosed program

*TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

GIGANCI *rynologii*

GIANTS *of rhinology*

sala / room SYMPHONY

parter / 1st floor

sala / room CONCERTO

I piętro / 2nd floor

9.00–11.00 **Sesja I / Session I***

przewodniczący / chair – prof. Antoni Krzeski
moderator – prof. Valerie J. Lund

– ***Evolution of medical treatment in CRS***

– *Ewolucja terapii zachowawczych przewlekłego zapalenia zatok przynosowych*

– prof. Valerie J. Lund (W. Brytania / UK)

– ***Evolution of endoscopic sinus surgery***

– *Ewolucja chirurgii endoskopowej zatok przynosowych*

– prof. David W. Kennedy (USA)

– ***Imaging the anatomy of the nasal cavity and sinuses***

– *Obrazowanie jam nosa i zatok przynosowych*

– prof. Simion J. Zinreich (USA)

– ***Endoscopic anatomy of paranasal sinuses as related to complications and their avoidance***

– *Endoskopowa anatomia jam nosa w zapobieganiu powikłaniom chirurgii zatok przynosowych*

– prof. Heinz Stammberger (Austria)

11.00–11.30 Kawa / herbata

Coffee break

*TEUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

GIGANCI *rynologii*

GIANTS *of rhinology*

sala / room SYMPHONY   parter / 1st floor
sala / room CONCERTO   I piętro / 2nd floor

11.30–13.30 **Sesja II / Session II***

przewodniczący / chair – prof. Paweł Stręk
moderator – prof. David Kennedy

- *Imaging of nasal cavity and paranasal sinus pathology*
  - *Obrazowanie patologii jam nosa i zatok przynosowych*
    - prof. Simion J. Zinreich (USA)
- *Endoscopic approaches to the frontal sinus: "Uncapping the egg"*
  - *Dostęp endoskopowy do zatok czołowych: „Uncapping the egg”*
    - prof. Heinz Stammberger (Austria)
- *Frontal sinus surgery: choosing the best option*
  - *Chirurgia zatok czołowych: wybór optymalnego dostępu*
    - prof. David W. Kennedy (USA)
- *Results and outcomes of ESS in CRS*
  - *Skuteczność chirurgii endoskopowej w leczeniu przewlekłego zapalenia zatok przynosowych*
    - prof. Valerie J. Lund (W. Brytania / UK)

13.30–14.30 **Obiad / Lunch**

* TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

GIGANCI *rynologii*

GIANTS *of rhinology*

sala / room SYMPHONY

parter / 1st floor

sala / room CONCERTO

I piętro / 2nd floor

14.30–16.30 **Sesja III / Session III***

przewodniczący / chair – prof. Wojciech Golusiński
moderator – prof. Heinz Stammberger

– ***Avoiding complications in FESS***

- *Zapobieganie powikłaniom podczas czynnościowej endoskopowej chirurgii zatok przynosowych*
– prof. David W. Kennedy (USA)

– ***Endoscopic detection and repair of CSF leaks and meningoencephaloceles***

- *Endoskopowe rozpoznanie i leczenie wycieku płynu mózgowo-rdzeniowego i przepuklin mózgowych*
– prof. Heinz Stammberger (Austria)

– ***Imaging revision FESS***

- *Obrazowanie zatok przynosowych przed reoperacją*
– prof. Simion J. Zinreich (USA)

– ***Management of epistaxis in hereditary hemorrhagic telangiectasias***

- *Leczenie krwawień z nosa w chorobie Rendu-Oslera-Webera*
– prof. Valerie J. Lund (W. Brytania / UK)

16.30–17.00 **Kawa / herbata**

Coffee break

* TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

GIGANCI *rynologii*

GIANTS *of rhinology*

sala / room SYMPHONY

parter / 1st floor

sala / room CONCERTO

I piętro / 2nd floor

17.00–19.00 **Sesja IV / Session IV***

przewodniczący / chair – prof. Maciej Misiótek

moderator – prof. Simion J. Zinreich

– ***Endoscopic management of inverted papilloma***

– *Leczenie endoskopowe brodawczaków odwróconych*

– prof. David W. Kennedy (USA)

– ***Imaging skull base pathology***

– *Obrazowanie patologii podstawy czaszki*

– prof. Simion J. Zinreich (USA)

– ***Tumours of the sinuses and skull base: endoscopic possibilities and limitations***

– *Guzy zatok przynosowych i podstawy czaszki:
możliwości i ograniczenia chirurgii endoskopowej*

– prof. Heinz Stammberger (Austria)

– ***Results of endoscopic sinus surgery for malignant sinonasal tumours***

– *Skuteczność chirurgii endoskopowej w leczeniu guzów złośliwych
zatok przynosowych*

– prof. Valerie J. Lund (W. Brytania / UK)

20.00 **KOLACJA / DINNER (HOTEL SOUND GARDEN)**

* TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

sala / room OPERA

I piętro / 2nd floor

11.00–13.30 **Sesja V / Session V***

KIEDY ALERGOLOG JEST POTRZEBNY LARYNGOLOGOWI?

WHEN DO ENTs NEED HELP FROM ALLERGOLOGISTS?

moderator – prof. Marek Kulus

- *Czy ten nos należy do alergika? / Is this an allergy sufferer's nose?*
– dr Anna Zawadzka-Krajewska (Polska / Poland)
- *Czy alergik może mieć kota? / Can a patient with allergy have a cat?*
– dr Agnieszka Krauze (Polska / Poland)
- *Dziecko z podwyższonym IgE / A child with elevated IgE level*
– dr Katarzyna Grzela (Polska / Poland)
- *Co każdy lekarz powinien wiedzieć o anafilaksji?*
– *Everything a physician should know about anaphylaxis*
– dr Wioletta Zagórska (Polska / Poland)
- *Czary-mary, hokus-pokus w pediatrii / Abracadabra in pediatrics*
– prof. Marek Kulus (Polska / Poland)
- *Leki z pogranicza dwóch specjalizacji: laryngologii i alergologii, bezpieczeństwo ich stosowania*
– *Medications at the interface between laryngology and allergology*
– *safety of use*
– dr Marta Krawiec (Polska / Poland)

13.30–14.30 **Obiad / Lunch**

GRANT SZKOLENIOWY **MEDA**

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

sala / room OPERA

I piętro / 2nd floor

RYNOLOGIA DZIECIĘCA*

PEDIATRIC RHINOLOGY*

Część I / Part I

moderator – prof. Elżbieta Hassmann-Poznańska

- 14.30–16.30 – *The role of FESS in children with cystic fibrosis*
– *Rola czynnościowej chirurgii zatok przynosowych w leczeniu dzieci z mukowiscydozą*
– prof. Ron Mitchell (USA)
- *Nasal obstruction in the newborn*
– *Niedrożność nosa u noworodków*
– prof. Kevin Pereira (USA)
- *Zarośnięcie nozdrzy tylnych – diagnostyka i leczenie*
– *Choanal atresia – diagnostics and therapy procedures*
– dr Józef Mierzwiński (Polska / Poland)

16.30–17.00 **Kawa / herbata**

Coffee break

*TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

sala / room OPERA

I piętro / 2nd floor

RYNOLOGIA DZIECIĘCA*

PEDIATRIC RHINOLOGY*

Część II / Part II

moderator – prof. Elżbieta Hassmann-Poznańska

- 17.00–19.00
- ***Orbital complications of sinusitis in children***
    - *Powikłania oczodołowe zapalenia zatok przynosowych u dzieci*
      - prof. Kevin Pereira (USA)
  - ***Pediatric turbinate reduction***
    - *Chirurgia małżowin nosowych u dzieci*
      - prof. Ron Mitchell (USA)
  - ***Zespół nieruchomych rzęsek u dzieci / Ciliary dyskinesia in children***
    - prof. Jarosław Szydlowski (Polska / Poland)
  - ***Wewnątrznosowe torbiele dróg łzowych u niemowląt***
    - *Intranasal lacrimal tract cysts in infants*
      - dr hab. med. Bożena Skotnicka (Polska / Poland)
- 20.00
- KOLACJA / DINNER (HOTEL SOUND GARDEN)**

*TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Piątek
5 grudnia 2014

Friday
5 December 2014

sala / room MAZUREK

I piętro / 2nd floor

10.30–10.45

WYKŁADY FIRMY

WALMARK®

(wykład dwujęzyczny / bilingual presentation)

- *Innowacyjne i tradycyjne ekstrakty roślinne we wspomaganiu fizjologii dróg oddechowych, część 1*
- *The innovative and traditional herbal extracts in support of respiratory tract physiology, part 1*
- Kamil Żarłok

11.30–11.45

– *Innowacyjne i tradycyjne ekstrakty roślinne we wspomaganiu fizjologii dróg oddechowych, część 2*

- *The innovative and traditional herbal extracts in support of respiratory tract physiology, part 2*
- Kamil Żarłok

12.30–12.45

– *Innowacyjne i tradycyjne ekstrakty roślinne we wspomaganiu fizjologii dróg oddechowych, część 3*

- *The innovative and traditional herbal extracts in support of respiratory tract physiology, part 3*
- Kamil Żarłok

sala / room MAZUREK

I piętro / 2nd floor

14.30–16.30

WARSZTATY FIRMY

OLYMPUS

(sesja nietłumaczona / presentation in Polish)

- *Nowe podejście do chirurgii zatok – Shaver Diego Elite*

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

7.30–8.30

Breakfast with Giants

sala / room CONCERTO I piętro / 2nd floor

speaker – prof. Valerie J. Lund (W. Brytania / UK)

moderator – dr med. Iwona Gromek

- *The patient with chronic nasal symptoms unresponsive to medical (and surgical) treatment*

sala / room MAZUREK I piętro / 2nd floor

speaker – prof. David W. Kennedy (USA)

moderator – dr med. Mirosław Szczepański

- *How to avoid complications in endoscopic sinus surgery?**
- *Keys in skull base tumor surgery**

sala / room ORATORIO I piętro / 2nd floor

speaker – prof. Heinz Stammberger (Austria)

moderator – dr med. Eliza Brożek-Mądry

- *Frontal recess**
- *CSF-Leaks**

sala / room POLONAISE I piętro / 2nd floor

speaker – prof. Simion J. Zinreich (USA)

moderator – dr hab. med. Agnieszka Trojanowska

- *The use of imaging to reduce FESS complications**
- *Imaging the pediatric and developing nose**

* topic chosen by participants

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

8.30–9.00

sala / room OPERA

I piętro / 2nd floor

INVITED LECTURE*

Revision rhinoplasty – an analysis of failures
Reoperacja nosa po rynoplastyce – analiza przyczyn niepowodzeń
– prof. Gerhard Rettinger (Niemcy / Germany)

**TEUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION*

8.30–18.00

sala / room SYMPHONY

parter / 1st floor

sala / room CONCERTO

I piętro / 2nd floor

SLEEP APNEA & SNORING 2014 for ENT Surgeons 3rd INTERNATIONAL SEMINAR

- Patrz załączony program
- See enclosed program

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

rozmaitości
RYNOLOGICZNE

rhinological
MISCELLANY

sala / room OPERA

I piętro / 2nd floor

9.00–10.30 **Sesja VI / Session VI***

PIERWOTNE NIEDOBORY ODPORNOŚCI
PRIMARY IMMUNODEFICIENCIES

moderator – prof. Ewa Bernatowska

– *Pierwotny niedobór odporności czy zwykłe infekcje?*

– *Primary immunodeficiency or common infection?*

– prof. Ewa Bernatowska (Polska / Poland)

– *Zapalenia zatok jako objaw pierwotnego niedoboru odporności*

– *Sinusitis as a symptom of primary immunodeficiency*

– dr Małgorzata Pac (Polska / Poland)

– *Zespół PFAPA – codzienne wyzwanie dla pediatry,
laryngologa i immunologa*

– *PFAPA syndrome – a common challenge for the pediatrician,*

ENT surgeon and immunologist

– dr Beata Wolska-Kuśnierz (Polska / Poland)

10.30–11.00 Kawa / herbata

Coffee break

* TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

rozmaitości
RYNOLOGICZNE

rhinological
MISCELLANY

sala / room OPERA

I piętro / 2nd floor

11.00–13.00 **Sesja VII / Session VII***

**PROBLEMY LARYNGOLOGICZNE W DIAGNOSTYCE
I LECZENIU DRÓG ŁZOWYCH**

PATHOLOGY OF THE LACRIMAL TRACT IN ENT PRACTICE

moderator – prof. Wojciech Golusiński

– Obrazowanie patologii dróg łzowych

– *Imaging of the lacrimal tract pathology*

– dr hab. med. Agnieszka Trojanowska (Polska / Poland)

– Guzy gruczołu łzowego

– *Lacrimal gland tumours*

– dr Michał Wieloch

– prof. Wojciech Golusiński (Polska / Poland)

– Niedrożność dróg łzowych – problem laryngologiczno-okulistyczny

– *Occlusion of the lacrimal tract*

– dr Jakub Pazdrowski, dr Hanna Pawlik,

dr Danuta Nikratowicz (Polska / Poland)

– Współczesna chirurgia woreczka łzowego

– *Modern surgery of the lacrimal sac*

– dr Paweł Golusiński (Polska / Poland)

13.00–14.00 **Obiad / Lunch**

*TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

sala / room OPERA

I piętro / 2nd floor

14.00–16.00 **Sesja VIII / Session VIII***

ROZWAŻANIA PRZED CHIRURGIĄ ZATOK PRZYNOSOWYCH CONSIDERATIONS BEFORE SINUS SURGERY

moderator – prof. Maciej Misiótek

- **Wybór znieczulenia na potrzeby chirurgii endoskopowej zatok przynosowych**
– *Anaesthesia for endoscopic sinus surgery*
  - dr med. Jarosław Miłośki
  - prof. Jurek Olszewski (Polska / Poland)
- **Chory leczony przeciwkrzepliwie przed operacją laryngologiczną**
– *Anticoagulative treatment before the sinus/head and neck surgery*
  - prof. Piotr Pruszczyk (Polska / Poland)
- **Glikokortykosteroidoterapia na potrzeby chirurgii endoskopowej zatok przynosowych**
– *Glucocorticosteroid therapy before ESS*
  - dr hab. med. Andrzej Sieńkiewicz (Polska / Poland)
- **Jak przygotować chorego do operacji endoskopowej zatok przynosowych?**
– *How to prepare the patient for ESS?*
  - prof. Maciej Misiótek (Polska / Poland)

* TŁUMACZENIE SYMULTANICZNE / SIMULTANEOUS TRANSLATION

20.00 **WIECZÓR NA ZAMKU KRÓLEWSKIM
EVENING AT THE ROYAL CASTLE**

Odjazd autokarów / Shuttle buses:

Hotel Sound Garden → Zamek Królewski – 19.00

Sound Garden Hotel → Royal Castle – 7 p.m.

OBOWIĄZUJĄ ZAPROSZENIA / INVITATION ONLY

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

sala / room **CONCERTO**

I piętro / 2nd floor

11.00–12.00 **SESJA NAUKOWA FIRMY**

TEVA

(sesja nietłumaczona / presentation in Polish)

OTOLARYNGOLOGIA PRAKTYCZNA – CZY ZAWSZE OCZYWISTA?

– *Wpływ tixotropii na skuteczność kliniczną leków podawanych donosowo*

– dr med. Piotr Rapiejko (Polska)

– *Praktyczne zasady antybiotykoterapii w otorynolaryngologii*

– dr hab. med. Bożena Skotnicka (Polska)

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

sala / room **ORATORIO**

I piętro / 2nd floor

8.30–10.30 **TEMATY WOLNE – prezentacje polskojęzyczne**
FREE PAPERS – presentation in Polish

moderator – dr hab. med. Lidia Zawadzka-Kłós

- *Wirusy i bakterie w wymazach nosowo-gardłowych od pacjentów z przewlekłym zapaleniem zatok przynosowych i polipami*
  - Agnieszka Olszewska-Ziąber
  - Małgorzata Pawełczyk
  - Anna Głobińska
  - Beata Zarzycka
  - Janina Grzegorzczak
  - Marek L. Kowalski (Łódź)

- *Stara metoda nowe narzędzie. Zastosowanie urządzenia do wideorynoskopii tylnej w celu oceny nosogardła, w szczególności oceny migdałka gardłowego. Doniesienia wstępne*
  - Jarosław Sova
  - Jarosław Kijewski (Gdańsk)

- *Samoistny płynotok nosowy*
  - Jacek Brzost
  - Anna Cyran, Andrzej Sobieraj
  - Eliza Brożek-Mądry
  - Antoni Krzeski (Warszawa)

- *Przetoka łzowa o przebiegu klinicznym płynotoku nosowego*
  - Agnieszka Chmielewska
  - Joanna Radzikowska
  - Jacek Brzost
  - Antoni Krzeski (Warszawa)

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

sala / room **ORATORIO**

I piętro / 2nd floor

TEMATY WOLNE – prezentacje polskojęzyczne
FREE PAPERS – presentation in Polish cd. / cont.

– *Ropień nadtwardówkowy jako wewnątrzczaszkowe powikłanie ostrego zapalenia zatok przynosowych*

- Jacek Brzost
- Marika Jabłonowska
- Antoni Krzeski (Warszawa)

– *Zastosowanie druku 3 D w medycynie na wybranych przykładach, w tym zabiegów chirurgii endoskopowej*

- Jarosław Sova
- Janusz Milewski
- Jarosław Kijewski
- Michał Taraszkiewicz (Gdańsk)

– *Trudności leczenia procesu osteomyelitycznego kości czołowej u 16-letniego chłopca – opis przypadku*

- Anna Zakrzewska
- Zbigniew Kozłowski
- Agnieszka Sońta (Łódź)

– *Zaburzenia oddychania podczas snu u chorych po operacjach rekonstrukcyjnych nerwu twarzy*

- Wojciech Kukwa
- Ewa Migacz
- Andrzej Kukwa (Warszawa)

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

sala / room **ORATORIO**

I piętro / 2nd floor

TEMATY WOLNE – prezentacje polskojęzyczne
FREE PAPERS – presentation in Polish cd. / cont.

– *Odległe wyniki leczenia chorych po operacjach zatok czołowych metodą DRAF III*

- Roman Głowacki
- Piotr Łach
- Andrzej Kołodziejczyk (Kraków)

– *Pourazowa neuropatia nerwu wzrokowego. Analiza wyników leczenia chorych ze szczególnym uwzględnieniem techniki endoskopowej w odbarczeniu nerwu wzrokowego*

- Roman Głowacki
- Tomasz Marecik
- Jakub Bargiel
- Jan Zapała (Kraków)

– *Biodegradowalne opatrunki nosowe (Nasopore) jako nośnik substancji leczniczej w chirurgii endoskopowej nosa i zatok*

- Paweł K. Burduk
- Błażej Grześkowiak
- Małgorzata Wierzchowska (Bydgoszcz)

10.30–11.00 Kawa / herbata

Coffee break

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

sala / room **ORATORIO**

I piętro / 2nd floor

11.00–13.00 **FREE PAPERS – presentation in English**
TEMATY WOLNE – prezentacje anglojęzyczne

moderator – prof. Tilman Keck (Austria)

– *Rhinological conclusions of a first time examined population*

– R. Késmárszky, V. Kiss, T. Hannington,
A. Jakkel, G. Szabó (Węgry / Hungary)

– *The use of plant products in or on the nose*

– I. Bardanis (Grecja / Greece)

– *Micro – and – nano – sized particles in nasal mucosa – a pilot study*

– L. Čábalová, K. Čabanová,
H. Bielníková, J. Kukutschová,
J. Dvořáčková, K. Zeleník,
P. Komínek (Czechy / Czech Republic)

– *Allergic rhinitis: a pilot study looking into the patient's perception of their topical nasal glucocorticoid medication*

– D. Bondin, N. Kumar (W. Brytania / UK)

– *Rhinoseptoplasty and growth of septum in children: justified or not*

– G. Kopacheva-Barsova (Macedonia)

– *Rhinoseptoplasty - expected and unexpected psychological patient reactions*

– G. Kopacheva-Barsova, V. Gerazova,
S. Arsova (Macedonia)

Sobota
6 grudnia 2014

Saturday
6 December 2014

sala / room **ORATORIO**

I piętro / 2nd floor

FREE PAPERS – presentation in English cont.

– *Evaluation of patient satisfaction after septoplasty & inferior turbinoplasty with NOSE scale and acoustic*

– E. Çağdaş, M.K. Bozkurt,
H. Dağıstan (Turcja / Turkey)

– *Cohort study comparing the diagnostic potential of computed tomography and magnetic resonance imaging in the management of paranasal sinus disease*

– R. Harris, G. Markose,
J. Bernstein, R.W. Bury (Kanada / Canada)

– *Orbital tumors – transnasal endoscopic approach*

– L. Čábalová, P. Matoušek,
R. Lipina, J. Němčanský,
P. Komínek (Czechy / Czech Republic)

– *The role of activin - a in pathophysiology of nasal polyposis*

– H. Dağıstan, M.K. Bozkurt,
Ç. Elsürer, P. Karabağlı (Turcja / Turkey)

13.00–14.00   Obiad / Lunch